

Poema 17. In obitum Scleraenae

De Scleraena Constantini Monomachi paelice, quomodo eum exilantem comitata, postea imperium assecuto in magno honore habita et ad sebastae dignitatem promota, denique subita morte abrepta sit, narrat Psellus in Chronographia (Const. Monom. cap. 50–71), sed ut solet sine annorum notis. certe obiit post seditionem plebis Constantinopolitanae (die 9 Martii 1044 secundum Scylitzen), at ante rebellionem Leonis Tornicii (1047).

Lamentatio hoc modo composita est: Pselli questus (1–139); proximorum planctus (140–144); matris (145–205), Romani fratris (206–265), imperatoris ipsius (266–325); Pselli consolatio (326–448).

Τοῦ ὑπερτίμου Κωνσταντίνου τοῦ Ψελλοῦ στίχοι ἱαμβικοὶ εἰς τὴν τελευτὴν τῆς Σκληραίνης

Nūn κοσμικὴ θύελλα, νῦν κοινὴ ζάλη,
νῦν συμφορᾶς ἄπανστος ἡγέρθη κλύδων.
νῦν οὐρανὲ στέναξον ἐξ ὕψους μέγα
καὶ γῇ κάτω βόησον, ὦ δεινοῦ πάθους'.
νῦν ἀντὶ φωτὸς αἷμα πέμψον, φωσφόρε ·
νῦν καὶ σελήνῃ καὶ χορὸς τῶν ἀστέρων
ἀντ' ἀκτίνων πέμπετε κρουνοὺς δακρῶν.
ἤδη δὲ καὶ θάλασσα κυματουμένη,
ἄχλυν ἐπενδύητε καὶ βαθὺν ζόφον.
ἢ γὰρ σεβαστὴ καὶ γένει καὶ τῷ βίῳ,
τὸ λαμπρὸν ἀξίωμα τῶν ἀνακτόρων,
ἢ βαθμὶς ἢ πρόκριτος, ἢ πρώτη βᾶσις,
ἡθῶν ὁ κόσμος, τῶν τρόπων ἢ λαμπρότης,
τὸ ζῶν ἄγαλμα, τῶν φρενῶν ἢ σεμνότης,
τὸ τερπνὸν ἄνθος, τῆς τρυφῆς τὸ χωρίον,
ἢ τῶν Χαρίτων εὐπρεπὴς κατοικία,
ἢ πᾶν τὸ κάλλος τῶν ἐν ἀνθρώποις μόνῃ
ἔχουσα καὶ φέρουσα καὶ τῷ δεσπότῃ
δείξασα καὶ τέρωσασα λαμπρύνασά τε
ὡς δένδρον ἀνθοῦν ἐκ νοητῶν κοιλάδων,
φεῦ φεῦ, πρὸ ὥρας ἐτρυνήθη ῥιζόθεν.

17 p^e 70^r–73^v a 54^v–60^r (vss. 1–80; 220–319; 369–448) i^m 17^r–19^r || edd. Sternbach¹; Kurtz-Drexl¹ 190–205 || tit. sec. p^e (Σκληραίνας Kurtz: σκληρίνας p^e): στίχ(οι) ἱαμβικοὶ εἰς τὴν σεβαστὴν τὴν σκληρ()αν τοῦ πανσόφου ἀπροέδρ(ου) τοῦ ψελλοῦ a στίχοι τοῦ ψελλοῦ εἰς τὴν σεβαστὴν ἐπιτύμβιοι i^m || 4 καὶ] ἢ a || 5 om. i^m || 9 ἐπενδύητε i^m | βαθὺν] παχὺν add. a | γνώφον i^m || 10 γένει καὶ] spat. vac. 6 litt. a || 12 στάσις i^m

- Ὡ δένδρον οἶον ἐξέκοπας, ὦ Χάρων,
 ᾧ ῥίζα μὲν κάτωθεν ἐψυχωμένη,
 ὁ καρπὸς ἐγλύκαζεν αὐτὴν καρδίαν,
 25 τὸ φύλλον οἶον μὴ μαραίνεισθαι χρόνῳ·
 οὐκ εἰς ἔαρ ἔθαλλε καὶ θέρος μόνον,
 εἰς πάντα δ' ἦνθει καιρὸν εὐκάρπῳ φύσει.
 ὦ ποῖος ἀστὴρ φωτολαμπῆς ἐκρύβη,
 ὦ ποῖος ἔσβη γῆς ἀπανγάζων λύχνος·
 30 μόνη γὰρ αὐτὴ γῆς τε καὶ πόλου μέσον,
 ἄστρον φαεινόν, ἄνθος ἡδονῆς γέμον,
 τὸ σῶμα λαμπρά, παμφαῆς τὴν καρδίαν,
 ταῖς ἀρεταῖς στίλβουσα μαργάρου πλέον,
 ταῖς ἡδοναῖς λάμπουσα μᾶλλον χρυσίου,
 35 τὸ θῆλυ σαρκὸς ἀρρενοῦσα τοῖς τρόποις,
 τὸ κόσμιον φέρουσα μέχρι καὶ θέας.
 ὦ πάντα νικήσασα τῇ σαρτῆς φύσει
 καὶ πάντα κινήσασα πρὸς θρηνηδίαν,
 ὦ πάντα μὲν θέλξασα κάλλει καὶ φύσει
 40 καὶ πάντα πληρώσασα νῦν πικροῦ ζόφου,
 ὦ γῆν κατανγάσασα ταῖς ἀγλαΐαις
 καὶ νῦν ἀμαυρώσασα τὴν πᾶσαν κτίσιν,
 ὦ πάντα συγκρύψασα ταῖς εὐμορφίαις
 τῆς γῆς τὰ κάλλη καὶ τὰ παιδρὰ τοῦ πόλου,
 45 καὶ νῦν κρυβεῖσα σωματοφθόρῳ λίθῳ·
 τὰ πάντα πλήρη στυγνότητος ἐσχάτης
 καὶ δακρύων γέμοντα καὶ πένθους ξένου,
 τὸ λαμπρὸν οὐκ ἔχοντα σῆς θέας φάος,
 τὸ θέλγον οὐ φέροντα σῆς λύρας στόμα.
 50 Τίς μοι παρέξει κρουνὸν ἡματωμένον,
 τίς δακρύων ἄβυσσον οὐ κενουμένην,
 ὅπως ἀποκλαύσαιμι τὴν κοινὴν ζάλην,
 τὴν φλεγμονὴν δὲ τοῦ πάθους τῆς καρδίας
 τοῖς δάκρυσι δείξαιμι τοῖς ἡμαγμένοις;
 55 ὦ καὶ μάτην ζήσασα τούτῳ τῷ βίῳ,

22 ὦ] ὦ i^m | χάρον i^m || 23 οὐδ i^m | ἐψυχωμένη i^m || post 23 vs. 87 trp. i^m || 24 ὦ a || 25 φύ-
 λον p^e || 26 δ' ἔθαλλε a i^m || 27 ἦνθει p^e || 31 ἄνθος ... ἄστρον trp. i^m || 33 ἀρετῆς i^m || 34 ἡδο-
 ναῖς] καλλοναῖς i^m || 35 ἀρρενοῦσα p^e || 39 ὦ p^e || 41 ὦ p^e, i^m a. c. | σαῖς a || 43 ὦ p^e i^m ||
 45 φθαρεῖσα p^e || 46 τὰ p^e: ὦ a i^m | πλήρη i^m, a p. c.: -ης a a. c. -οῖς p^e || 47 καί²] τοῦ p^e |
 ξένα p^e || 49 σῆς] τῆς a || 55 ὦ p^e

POEMA 17: IN OBITVM SCLERAENAE

ὦ καὶ μάτην τυχοῦσα λαμπρᾶς ἀξίας
καὶ δόξαν ἄκραν συλλαβοῦσα τῆς τύχης,
ὦ καὶ μάτην φανείσα λαμπρὰ τὴν θέαν
καὶ πάντας ἀστράψασα καλλοναῖς ξέναις,
στιγνῶ κρυβεῖσα καὶ παρ' ἐλπίδα λίθω. 60

Ὁ δεσπότης δὲ σὺ πόθω κεκαυμένος
καὶ σὼν μεγίστων ἀρετῶν μεμνημένος
ἔχων τε τὴν σύμπνοιαν ἐν τῇ καρδίᾳ
καὶ τὴν ἄκραν σου ψυχικὴν εὐφυΐαν
φέρων τε τῷ νῷ τὴν πικρὰν τιμωρίαν 65

ἦν ἐν ξένῃ γῇ δυστυχῶν ἐκαρτέρει,
καὶ σὸν παρηγόρημα, σὴν θυμηδίαν,
ὅπως μὲν αὐτῷ λάτρις ἦσθα τοῖς τρόποις,
ὅπως δὲ καὶ θάλασσα τῶν δωρημάτων,
τρυφῆς χορηγὸς καὶ τροφῆς ὑπηρέτης · 70

τούτων ἀπάντων τῶν καλῶν μεμνημένος
ἔσπευδεν ἰσόμετρον ἐκτίσαι χάριν,
ἔσπευδε νικῆσαι σε πλήθει χαρίτων,
χειρὸς τοσαύτης εὐπορήσας καὶ κράτους,
καὶ πᾶσι τιμᾷ τοῖς καλοῖς καὶ τιμίους, 75

πλούτῳ σε πολλῷ, λαμπρότητι παγκάλῃ ·
τοῖς μαργάροις κρύπτει σε, τοῖς λίθοις πλέον,
αἶρει πρὸς ὕψος τῆς ὑπερτάτης τύχης,
κοινὴν τίθησι τοῦ βίου σε προστάτιν ·
ἔπειτα μείζους ἐννοῶν βαθμοὺς πάλιν 80

πρὸς μείζον αὔξει καὶ μεταίρει σε κλέος,
τιμῇ καταστράψας σε λαμπρᾶς ἀξίας
καὶ τὴν σεβαστὴν ἐκ γένους καὶ τοῖς τρόποις
τιμᾷ σεβαστὴν ἐκ τύχης καὶ τοῦ βίου.
ὀφθαλμὸς αὐτῷ, φῶς ὑπῆρχες ἡδύνων, 85

ζωή, πνοή, τὰ πάντα, δόξα καὶ κράτος,
ὀρωμένη, λαλοῦσα καὶ κινουμένη.
παρῇν γὰρ ἐν σοὶ κάλλος, ἥθος καὶ χάρις ·
καὶ γλυκύτης ἔμψυχος ἦνθι σὴ φύσει ·

56-57 om. p^e i^m || 58 ὦ p^e || 61 κεκαυμένος p^e || 63 δε i^m || 66 δυστυχῶν p^e | ἐκαρτέρεις p^e i^m || 68 αὐτῇ i^m || 70-73 om. i^m || 72 ἐκτίσαι Kurtz: ἐκτίσαι p^e a || 76 πολλῷ λαμπρῷ p^e || 80 ἐκνοῶν i^m | πάλαι p^e || 81-219 om. a || 82 καταστέψας σε, sscr. ψασα, i^m || 83 τοῦ τρόπου i^m || 85 ὑπῆρχεν i^m || 87 post 23 trp. i^m || 88 παρὸν i^m

- 90 καὶ πᾶς βλέπων σε μὴ θέλων ἐμειδία,
 ὥσπερ τινὸς χάριτος ἐμπεπλησμένος·
 καὶ χεῖρα κινῶν, ἀλλ' ὁμοῦ καὶ τὴν κάραν,
 'ἄμεμπτος' εἶπεν 'ὃς ποθεῖ τὴν σὴν θέαν'.
 ταύτην ἔχαιρε γῆς ὀρῶν ὁ δεσπότης
 95 μόνος τε τὸν λειμῶνα τρυγῶν τοῦ βίου
 ἄπανστον εἶχε χαρμονὴν τῇ καρδίᾳ·
 κἂν ἡλίου φῶς ἦν κεκρυμμένον νέφει,
 τὴν σὴν ἑώρα λάμπειν ἀντὶ φωσφόρου·
 κἂν τὴν σελήνην οὐκ ἐδείκνυ τὸ σκότος,
 100 σὲ τὴν σελήνην εἶχε λύτειραν ζόφου·
 ἀχλὺς κατεῖχε τοῦτον ἐξ ἀθυμίας,
 καὶ σὴν βλέπων ἔναστρον ἤγαλλεν θέαν.
 Ὅρφεὺς γὰρ ὄντως, ἀλλὰ Σειρὴν ἐν λόγοις
 ὑπῆρχες εἰσπέμπουσα πάγκαλον μέλος
 105 καὶ πάντοθεν θέλγουσα καὶ κηλοῦσά τε
 καὶ πρὸς χαρὰν πέμπουσα καὶ θυμηδίαν
 καὶ θλίψεων λύουσα τὰς περιστάσεις.
 οὕτως ἐνίκας καὶ πάλιν τὸν δεσπότην
 λαμπραῖς ἀμοιβαῖς ψυχικῶν χαρισμάτων,
 110 πάσης δὲ μᾶλλον ἐκράτησας καρδίας,
 καὶ πάντες εἰς σὲ μᾶλλον ἢ πρὸς Ὅρφέα
 ἤγοντο συντρέχοντες ἀπλήστῳ πόθῳ,
 καὶ πᾶς ἰδὼν ἐκπληκτος ἴστατο βλέπων·
 κἂν μὴ τις αἰδῶς ἀντέκρυπτε σὴν θέαν,
 115 καινός τις ἄλλος ἂν ἐποιήθη λόγος,
 ὥς ἡ σεβαστὴ τῷ ξένῳ τῆς ιδέας
 πῆγνυσι τὸν βλέποντα καὶ ποιεῖ λίθον.
 Ἄλλ' ἦν ἄθελκτος πρὸς τὸ σὸν μέλος Χάρων,
 ἀλλ' ἦν ἄτεγκτος ἡ τελευτὴ καὶ μόνη.
 120 φεῦ, φεῦ, ὅποιον νῦν παρειαγάγω λόγον;
 πῶς καὶ κινουμαι καὶ λαλῶ καὶ συγγράφω;
 πέτραι, διαρράγητε πενθικῶ κρότῳ·
 ὄρη, διαθρύβητε θρηνώδει μέλει·
 στέναξον, ἡ γῆ, καὶ βόησον ἐκ βάθους·

93 τὴν σὴν θέαν] σὴν ιδέαν ^{1m} || 100 λυτήρα ^{p^c} || 102 θέαν ... βλέπων ^{trp.} ^{1m} | ἤγαλλε ^{p^c} ^{1m} || 103 ἐν λόγοις] τὸ πλέον ^{1m} || 104 ἐκπέμπουσα Hieros. Sep. 111, Kurtz || 106 φέρουσα ^{1m} || 111 μᾶλλον ... πάντες ^{trp.} ^{1m} || 115 κοινός ^{1m} | ἀντεποιήθη ^{p^c} ^{1m}

- κἄν μὴ στενάζειν φυσικῶ λόγῳ δύνη, 125
 ἥχόν τινα πρόπεμψον ἐκ τῶν πυθμένων·
 τὰ δένδρα κόπον οἷα λαμπροὺς βοστρυχοὺς,
 ἄνθην ἅπασαν κείρον ὥς πλοκαμίδα.
 ἢ γὰρ σεβαστὴ καὶ πρὸ τῆς τύχης γένει 130
 λεπτῶς, ἀμυδρῶς, ἐσχάτως ἀναπνέει·
 τὸ μουσικὸν δὲ καὶ θεηγόρον στόμα
 σιγῇ κατέσχευεν ὑστάτης ἀφωνίας·
 ἅπαν τὸ κάλλος, ἢ μελιχρὰ τερπνότης,
 ἢ τῶν λόγων ἔμψυχος ἐν γνάθοις χάρις 135
 νῦν ὠχρίασις, νῦν ἀφοίνικτος μόνον.
 ὁ νοῦς ἐκεῖνος ἐφθάσῃ πρὸ τοῦ τέλους,
 ἢ συστροφῇ δὲ τῶν φρενῶν ἀπερρῶν,
 τὰ δὲ βλέφαρα τῶν φαινῶν ὁμμάτων
 πρὸ τῆς θανῆς μέμυκεν ἡτονημένα.
 Θρῆνοι δὲ κύκλῳ καὶ στεναγμοὶ καὶ γόοι, 140
 θρύψεις παρειῶν καὶ σπαραγμοὶ τῆς κόμης,
 τῆς μητρὸς αὐτῆς, τοῦ ποθητοῦ συγγόνου,
 γνωστῶν, συνήθων, συγγενῶν καὶ γνωρίμων·
 καὶ πάντα κωφὰ ταῦτα τῇ προκειμένῃ.
 Μήτηρ δὲ καὶ πρὶν τῷ πάθει κρατουμένη 145
 καὶ τῇ θυγατρὶ πάντα συνεκρουμένη,
 ἐπεὶ περ εἶδε τὴν καλὴν ἀηδόνα
 τὴν μουσικὴν ἀφωνον ἀψύχῳ μέλει,
 ψυχορραγοῦσαν καὶ πνέουσαν ἐσχάτως,
 ὄρνις καθώσπερ τῶν τέκνων τεθυμένων, 150
 τρύζουσα καὶ βοῶσα καὶ μυκωμένη
 καὶ τὴν κόμην πάττουσα πάντοθεν κόνει
 τοιάσδε φωνὰς σὺν στεναγμοῖς ἡφίει·
 ‘Ὡ τέκνον ἡδύ, τέκνον ἡδονῆς γέμον,
 σπλάγχνων ἐμῶν γέννημα δυστυχεστάτων, 155
 τίς ἤρπασέν σε τῆς ἐμῆς νῦν ἀγκάλης;
 τίς ὥς στάχυν πρόωρον ἐξέκοψέ σε,

127–128 cf. Procop. Gaz. Decl. IV 15

128 πλοκαμίδας i^m || 130 et 132 mg. suppl. al. m. p^e || 134 λόγων] ῥόδων i^m || 135 μόνον] μέ-
 νει i^m || 139 θανῆς i^m: τρυφῆς p^e | τέθεικεν i^m || 143–144 trp. p^e || 151 γοῶσα i^m || 156 ἤρπασε
 p^e i^m | σὲ p^e || 157 ἐξέκοψέ i^m: ἐξέθρεψέ p^e (ἐξέτριψέ Kurtz)

- τίς ὡς βότρυν ἄωρον ἐτρύγησέ σε;
 τίς ἔσβεσέν μου τὴν νοητὴν λαμπάδα,
 160 ἐμῶν δ' ἀπημαύρωσε φῶς, φεῦ, ὁμμάτων;
 σαρκῶν ἐμῶν στήριγμα γηραιῶν μόνη,
 χεῖρ, ὄμμα καὶ πούς καὶ καλὴ βακτηρία,
 ψυχὴ, πνοὴ ζωὴ τε, νοῦς καὶ καρδία,
 ποῦ νῦν ἀπέρχη σὴν ἐῷσα μητέρα;
 165 ὦ κῦμα διπλοῦν συμφορῶν ἀμηχάνων,
 ἤνεγκα πρὶν στέρησιν ἀνδρὸς φιλάτου,
 τομὴν μέλους, φεῦ, ἡμιθανῆς δ' ἦν βίω·
 ἐν σοὶ δ' ἐπέζων, ἀλλὰ νῦν, ὦ τοῦ πάθους,
 καὶ σοῦ στεροῦμαι, τῆς πνοῆς καὶ καρδίας.
 170 καὶ νῦν ἄπνους, ἄψυχός εἰμι τῷ βίω.
 ἐγὼ μὲν, ὦ θύγατερ, εἶχον ἐλπίδας
 γηρωκομηθῆναί με πρὸς σοῦ, φιλάτη,
 κόλπῳ τε τῷ σῷ καὶ ποθηταῖς ἀγκάλαις
 πνοὴν ἀφεῖναι τοῦ βίου τὴν ἐσχάτην.
 175 σὺ δ' ἀλλ' ἐμοὶ τέθνηκας ἢ ζῆν ἀξία
 τῇ καὶ τεθνάναι προσδοκωμένη πάλαι.
 τί καὶ γὰρ οὐ τέθνηκα σοῦ πρῶτον, τέκνον,
 γηραιά, παντάλαινα, ῥυτίδων ὅλη;
 ὦ δυστυχῆς δύσμητερ, οἴκτρον κοιλία,
 180 καὶ εὐθὲς ἔδοξας εὐτυχεστάτη
 περιστερὰν τέξασα κεχρυσωμένην.
 φεῦ ὠδίνων, φεῦ τοῦ παναθλίου τόκου.
 ποῖόν τι πρῶτον κλαύσομαι καὶ δακρύσω,
 ποῖον δ' ἀφήσω, θύγατερ, σὼν χαρίτων
 185 ἄκλανστον, ἀθρήνητον, ἔξω δακρύων;
 τὴν ἔμφυτόν σου καλλονὴν τῆς καρδίας;
 τὴν ἐκτός εὐπρέπειαν; αὐτὰς τὰς φρένας;
 τὸ συμπαθές σου, τὸν φιλεῦσπλαγχνον τρόπον;
 τὴν εἰς ἐμὲ πρόνοιαν ἀκριβεστάτην;
 190 ἁμαρτίαν ἡμαρτες, ὦ Χάρων, ξένην
 ἐμοῦ προπέμψας εἰς ἄδην τὴν φιλάτην·
 εἰ γὰρ θερίζειν τοὺς βροτοὺς ἐπετρέπης,

159 ἔσβεσέ p^c i^m | νοητὴν p^c: φαινήν i^m || 163 ζωὴ πνοή trp. i^m || 167 μέλους Kurtz: βέλους
 p^c i^m | ἡμιθανῆς δ' ἦν ἐν i^m || 171 ἐλπίδα i^m || 172 με πρὸς] μὲν ἐκ i^m | φιλάτως i^m || 173 πο-
 θηναῖς i^m || 175 ἐμοὶ i^m: ἡμῖν p^c | ἢ i^m: ἢ p^c || 177 πρῶτη i^m || 190, 189, 192, 191 trp. p^c a. c.

ἔργον θεριστοῦ πρᾶττε τὰς λευκὰς τρίχας ·
 ὥς λευκὸν ἐκθέριζε τοῦ βίου στάχυν.
 τί καὶ πρὸ καιροῦ τοὺς ἄώρους ἐκτέμνεις; 195
 εἰ δ' ἐκθερίζεις ἀλληνάλλως, ὥς θέλεις,
 κἂν ἄρτι με πρόρριζον ἐκκόψας λάβε
 καὶ συγκόμιζε τῇ θυγατρὶ πρὸς τάφον ·
 καὶ σωρὸς ἔστω σοῦ βροτοκτόνου θέρους
 μήτηρ ὁμοῦ καὶ τέκνον, ἄβρωτος στάχυς.' 200
 μήτηρ μὲν οὕτως μητρικῶς κινουμένη
 ἀνωλόλυξεν, ἐστέναξεν ἐκ βάθους,
 πέμπουσα κρουνοὺς αἰμοφύρτων δακρῶν
 καὶ τὴν κλίνην βρέχουσα καὶ τὴν φιλότατην
 τοῖς φυσικοῖς λούουσα λουτροῖς ἐν τέλει. 205
 Ὁ σύγγονος δὲ Ῥωμανὸς τῆς κειμένης,
 γερουσίας ἢ δόξα, συγκλήτου κλέος,
 ἀνὴρ τὰ πάντα καὶ φύσει καὶ καρδίᾳ,
 νέος τὸ σῶμα, τὰς φρένας δὲ πρεσβύτης,
 ἐκείθεν αὐθις ἀντεδάκρυε πλέον, 210
 βρυχώμενος μὲν ἐκ βάθους ὥσπερ λέων
 καὶ τοῖς στεναγμοῖς ἤχον ἐμποιῶν μέγαν,
 ὥς δ' ἐμπνεοῦση προσλαλῶν τῇ συγγόνῳ ·
 'Ὡ πάντα μοι, δέσποινα, δόξα καὶ κλέος,
 κοινὸν γένους στήριγμα, κοινὴ καὶ χάρις, 215
 ζωῆς ἐμῆς ἔρεισμα, τοῦ βίου στύλε,
 ὦ θάρσος, ἐλπίς, τῶν ἐμῶν οἴκων κίον,
 ὦ πάντα ταῦτα καὶ πλέον ποθομένη,
 ἔσθης ὁ λαμπτήρ τῆς ἐμῆς παρρησίας,
 ἔσθης τὸ καλλώπισμα τῆς οἰκουμένης, 220
 ἢ τῶν πενήτων ἄρτι χεῖρ ἀπερρώτης,
 ὁ κοινὸς ὄρμος τῶν ζάλαις στροβουμένων
 τῇ τῆς τελευτῆς προσβολῇ διεφθάρης.
 ἅπαντα φροῦδα τῶν ἐμῶν τρυφημάτων,
 ἅπαντα τὰ πρὶν εὐτυχῇ μοι τοῦ βίου 225
 περιστροφὴν πέπονθε δυστυχεστάτην.

195 τὰς i^m || 199 σοῦ p^c: τοῦ i^m || 200 ἄβρωτος p^c || 203 αἰμοφύρτων p^c || 205 λούουσα p^c ||
 213 ὥς δ' ἐμπνεοῦση i^m: ἀναπνεοῦση p^c | συγγόνῳ p^c: κειμένη i^m || 214 ὦ i^m | κλέος p^c:
 κράτος i^m || 216 ἔρεισμα p^c: στήριγμα i^m || 218 ταῦτα πάντα trp. i^m || 220 hinc denuo a ||
 225 μοι] τὰ p^c

μάτην ἐγὼ ζῶ σοῦ λελειμμένος μόνος.
 ἢ φάρμακόν τις ἢ ξίφος τομόν δότω,
 ὡς ἂν συνεκπνεύσαιμι τῇ ποθουμένη ·
 230 ποθῶ τὸν ἥδην ἀντὶ τούτου τοῦ βίου,
 ἐκεῖνο κρεῖττον τὸ σκότος τοῦ φωσφόρου.
 ἔχει γὰρ ὡς νύξ τὴν σελήνην τοῦ βίου ·
 κἂν οὐ προλάμπη τῶν προλοίπων νερτέρων,
 235 σὺν τῇ σκιᾷ γε κείσομαι τῇ φιλάτῃ
 σκιά τις ἄλλη, κωφὸν εἰδῶλον τάχα.
 ὦ δυστυχεῖς πρόπαππε, πάππε καὶ πάτερ,
 πολλὰς ἰδόντες πραγμάτων τρικυμίας
 καὶ συστραφέντες ὡς κλύδωνι τῷ βίῳ.
 240 ὦ δυστυχεῖς ἅπαντες, ἀλλ' ἐγὼ πλέον,
 φωτὸς στερηθεὶς ὁμμάτων καὶ καρδίας,
 ζωῆς δὲ μᾶλλον καὶ πνοῆς ψυχεμπνόου,
 καὶ δυστυχῶς ζῶν, νεκρὸς ἄψυχος πέλων.
 εἴ τις τομὴν ἤνεγκε κυρίου μέλους,
 245 τὴν συμφορὰν ἤνεγκα μετρίῳ πάθει ·
 κἂν οὐσίας πάσης τις ἐξένωσέ με,
 πρὸς οὐδὲν ἂν ἥλγησα, πάντα γὰρ κόνις ·
 κἂν εἰς ξένην γῆν ἤλασεν τῆς πατρίδος,
 κἂν πᾶσαν ἄλλην ἀντεπήνεγκεν βίαν
 250 βυθῷ καλύψας καὶ κατακλείσας σκότει,
 τῆς σῆς τελευτῆς εὐθύμως προειλόμην.
 πλὴν ἀλλὰ μὴ κάλυπτε, γῆ, τὴν συγγόνην,
 ἕως με νεκρὸν αὐτόκλητον συλλάβῃς.
 οὓς γὰρ μία τις ὥδινεν γαστήρ πάλαι,
 255 εἷς καὶ τάφος κρύψει τῷ κοινῷ τέλει.
 τούτους ἐκείνος τοὺς ὀδυρμούς συμπλέκων
 καὶ δακρῶν ῥοῦν ἄσχετον καταρρέων
 τὴν τῆς θαλάττης εἰκόνιζε πλημμύραν,
 ζῶντην τε τὴν σφίγγουσαν αὐτὴν κυκλόθεν

242 Soph. Antig. 1167

228 τομόν ξίφος trp. i^m || 230 ποθῶν a || 234 γε] γὰρ a || 236 δυστυχῆς i^m | πρόπαπποι p^c ||
 237 πραγμάτων p^c a: τοῦ βίου i^m || 239 ὦ i^m || 241 πνοῆς] ψυχῆς i^m || 242 om. i^m | ἔμψυχος
 Kurtz | πνέων a || 243 καιρίου βέλους i^m || 245 τις πάσης trp. i^m | ἐστέρησέ i^m || 247 ἤλασε
 γῆν trp. i^m | ἤλασε codd. || 248 om. a | ἀντεπήνεγκε p^c || 248-249 om. i^m || 253 οὓς μία γὰρ
 ὥδινε γαστήρ συγγόνους i^m | ὥδινε codd. || 255 τούτους] οὕτως i^m

ταῖς χερσὶν ὥς σκίασμα τῆς σαρκὸς φέρων
 ἔλουε τοῖς δάκρυσιν ὑετοῦ δίκην, 260
 ὁρῶν τε πυκνῶς καὶ τιθεὶς τὴν καρδίαν
 αὐτὴν τε κινῶν τὴν ἀναίσθητον φύσιν
 εἰς θρήνον, εἰς ἄμετρα ρεῖθρα δακρύων.
 οὔτοι μὲν οὕτως ἀντεθρήνουν ἐν μέρει
 καὶ τοῖς στεναγμοῖς ἀντεπήχουν εἰκότως. 265
 Ὁ δεσπότης δέ, γῆς ὁ λαμπρὸς φωσφόρος,
 τῆς συμφορᾶς τὸ κύμα τῇ ψυχῇ φέρων
 τὴν ἀθρόαν στέρησιν ἐν νῷ τε στρέφων,
 στροβούμενος δὲ τοῖς λογισμοῖς τῷ πάθει,
 πῶς ἐκ μέσων ἤρπαστο τῶν ἀνακτόρων 270
 ἦν εἶχεν ἔνδον τῆς ἑαυτοῦ καρδίας,
 πῶς ἐξαπέπτυ, πῶς ἀπῆλθεν ἀθρόον,
 ἦν ὥς νεοσσὸν εἶχεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις,
 ἔσπευδε μὲν φρόνημα γενναῖον φέρων
 τὴν συμφορὰν ἄριστα καρτερεῖν μόνος, 275
 νικώμενος δὲ τῷ τυραννικῷ πάθει
 λεπτῶς ἀνεστέναξεν ἐκ ψυχῆς μέσης·
 ὁρῶν τε ταύτην ὑπτίαν προκειμένην
 ἄπνουν, ἄφωνον, μηδαμῶς κινουμένην,
 ἀπάρχεται, φεῦ, πενθικωτάτων λόγων· 280
 ‘Φῶς σήμερόν μοι σβέννυται τῶν ὀμμάτων,
 ὀφθαλμὸς ἔνδον ὁ βλέπων τῆς καρδίας,
 αἰαῖ, τυφλοῦται καὶ καλύπτει με σκότος·
 βέλη πικρὰ κεντοῦσι τῆς ἀθυμίας.
 ὦ ποίαν εἶδες, ἥλιε, τραγωδίαν· 285
 ὦ ποῖος ἔσβη λύχνος ἀκροφεγγίας.
 ποῦ μοι τὰ πολλὰ τῶν νοημάτων τέλη,
 ἢ φροντίς, ἢ μέριμνα τῶν ἐμῶν πόνων,
 δι’ ἣν ἐκαρτέρησα πολλὰς φροντίδας,
 δι’ ἣν ὑπέστην θλίψεων καταιγίδας; 290
 ποῦ νῦν ἀπῆλθε πάντα; ποῦ νῦν ἐκρύβη;
 αἰαῖ τὰ δεινὰ τῆς ἀειστρόφου τύχης,
 αἰαῖ τὰ θρυστά τοῦ πολυπλάνου βίου.

259 σαρκός] χειρὸς ^{1m} || 260 ἔλουσε ^{p^c} || 264-265 ἀντεθρήνουν – στεναγμοῖς om. ^{1m} ||
 269 τοὺς λογισμοὺς ^{1m} || 270 ἤρπασται ^{1m} || 272 πῶς¹] πῶς δ’ ^{1m} || 280 γόνων, mg. γρ. λόγ(ων),
^{1m} || 282 στρέφων ^{1m} || 285 εἶδεν ἥλιος ^{1m} || 286 ἔσβης ^{p^c} | ἀκροφεγγίδων ^{1m}

295 οἶμοι, τί πράξω; πῶς διάξω τὸν βίον,
 ἄψυχος, ἄπνους, παντελῶς παρειμένος;
 ποῖον παρηγόρημα τῶν πόνων λάβω;
 ποίαις ἐπῳδαῖς τὴν ἀθυμίαν σβέσω;
 γῇ, μὴ καλύψης σῶμα τῆς ποθουμένης,
 300 κἄν συγκαλύψης, μὴ μαράνης τὴν φύσιν.
 μὴ σῶμα κοινὸν τοῦτο δέξῃ καὶ κόνιν,
 φύλαττε τὸ πρόσωπον, ὥς κάλλους ἔχει.
 τὸ λαμπρὸν αἰδέσθητι τῶν μελῶν ὄλων,
 ἄγαλμα ταύτην καὶ τεθαμμένην φέρε.
 τῶν ὀμμάτων τὰ κύκλα μὴ διασπάσης,
 305 λαμπρὰς βολὰς ἔχουσιν ἔνδον ἀκτίνων,
 τὸ μουσικόν τε τῆς ἀηδόνος στόμα
 τήρει μεμνός, Ὀρφέως ἔχει μέλη·
 τῶν βοστρύχων τὸ πλέγμα μὴ διαξάνης·
 θησαυρὸν ἔσχεις, οὐχὶ νεκρὸν σαρκίον·
 310 ὄλον καλῶς φύλαττε τῷ δεδωκότι.
 οἶμοι, τί φάσκω; πεπλάνημαι τοῖς λόγοις·
 ἢ τοῦ πάθους ῥύμη με πρὸς κρημνὸν φέρει.
 οὐκ ἔστι μοι φῶς, οὐ πνοὴ καὶ καρδιά,
 συνερρῶν τὰ πάντα τῇ ποθουμένη.
 315 τὸ στέμμα μοι χοῦς, τὸ κράτος λεπτὴ κόνις.
 ἔν μοι ποθεινόν, ἐν παρηγόρημά μοι·
 ὁ τύμβος ὁ κρύπτων σε· τοῦτον ἂν βλέπω,
 παρηγοροῦμαι, ψυχαγωγοῦμαι τάχα.
 τί μοι τὰ λαμπρὰ τῶν κατασκευασμάτων;
 320 εἰς γῆν ἅπαντα τῷ τάχει συμπτέτω·
 ὁ χρυσὸς ὡς χοῦς, ἡ γλυφὴ τῶν μαργάρων
 λίθος τραχὺς μοι νῦν λογίζεται μόνον·
 εἷς μοι λίθος κάλλιστος, ὡραῖος πάνν,
 ὁ συγκαλύπτων σόν, σεβαστή, σαρκίον·
 325 τὰ δ' ἄλλα μοι χοῦς καὶ κόνις καὶ σαπρία.
 Ἐπίσχεις, ὦ κράτιστε γῆς ὅλης ἀναξ,
 στήσον τὸ ῥεῦμα τῶν ἀμέτρων δακρύων,
 παύου στενάζων, στήθι συγκεχυμένος

301 ἔχον ^{1m} || 307 ἔχου ^p || 309 νεκρὸν ^p ^{1m}: θνητὸν ^a || 311 πάσχω ^a || 312 κρημὸν
^a κρουνὸν ^p || 317 βλέπων ^a || 319 κατασκευασμ(ά)των ^a || 320–368 om. ^a || 321 εἰς χοῦν
^{1m} || 322 νομίζεται ^{1m} || 323 πάλιν ^{1m} || 324 σεβαστόν, sscr. ^η, ^{1m}

POEMA 17: IN OBITVM SCLERAENAE

καὶ βλέπον, ὡς χορή. γινῶθι τὴν ἡμῶν φύσιν,
 ὡς οὐδέν ἐσμεν πλὴν κόνις κεχρωσμένη · 330
 ζωὴ δὲ καὶ θάνατος ὡς πύλαι δύο,
 μέσον δὲ τούτων ὁ βραχὺς οὗτος βίος.
 οὐδεὶς διῆλθε τὴν πύλην τῆς εἰσόδου,
 ὃς οὐ παρήλθε τὴν πύλην τῆς ἐξόδου.
 καλὴ μὲν ἡ θανοῦσα καὶ (τίς οὐ λέγει;) 335
 πασῶν γυναικῶν ἀκριβῶς ὑπερτάτη ·
 ἀλλ' οὐχὶ θνητὴ; καὶ τέθνηκε τῇ φύσει,
 ὡς Ἀβραάμ πρὶν, ὡς ὁ Μωσῆς ὁ γνόφῳ
 ἰδὼν τὸ θεῖον τῆς ἀληθείας φάος,
 ὡς Χριστὸς αὐτός, τῆς πνοῆς ὁ δεσπότης, 340
 ὡς ἡ τεκοῦσα τοῦτον ὠδίνων δίχα.
 οὕτω πέφυκε τῶν ῥεόντων ἡ φύσις,
 οὕτω πέφυκεν ἡ παροῦσα λαμπρότης.
 τί καινόν, εἰ τέθνηκεν ἡ θνητὴ φύσις;
 τὸ σῶμα χοῦς πέφυκεν εἰκονισμένος, 345
 ἡ γῆ δὲ μήτηρ, καὶ πάλιν καταρρέει
 πρὸς γῆν, ἀφ' ἧς εἴληφε πρὶν τὴν οὐσίαν.
 τί ταῦτα φάσκω; βλέπον ἀκριβῶς, ἀναξ,
 εἰς πᾶσαν αὐτὴν τὴν ὀρωμένην κτίσιν
 καὶ γινῶθι, πῶς ἔχουσι φυσικοῦ λόγου, 350
 πῶς ζῶσι καὶ θνήσκουσι πάντα κυκλόθεν.
 βλέπεις τὰ δένδρα σήμερον τεθηλότα,
 ἀλλ' αὔριον ῥέουσιν ὡς τεθνηκότα,
 πίπτει τὸ φύλλον οἷα θριξὶ ἐκ τῶν κλάδων ·
 ζωῆς ἐκεῖνα, ταῦτα τοῦ κοινοῦ τέλους. 355
 τὸν λαμπρόν ἄθρει καὶ φαεινὸν φωσφόρον,
 πῶς ζῇ τὸ πρῶτον ὡς ἀείζωος φύσις,
 λάμπων ἐῷος λαμπαδουχίαις ξέναις,
 ἔπειτα θνήσκει πρὸς δύσιν καταστρέφων
 καὶ κρύπτεται, φεῦ, καὶ καλύπτεται κάτω 360

338–339 Exod. 20, 21 || 345 Gen. 1, 27 || 346–347 Gen. 3, 19

332 βίος] λίθος p^c || 333 διήχθη i^m || 334 παρήχθη i^m || 338, 339, 337, 340 trp. p^c a. c. || 337 ἀλλ' οὐχὶ θνητὴ; p^c: θνητὴ δὲ πάντως i^m | τῇ φύσει p^c: τῷ βίῳ i^m || 345 εἰκονισμένος Kurtz: -ον p^c i^m || 346 πάλιν Kurtz: πάντα p^c i^m || 348 φάσκων p^c || 349 κτίσιν p^c: φύσιν i^m || 357 φύσις i^m: φύσ() p^c

- τὸ λαμπρὸν ὄμμα γῆς ὁμοῦ τε καὶ πόλου.
 ἡ δ' αὖ σελήνη ζῶσα πολλάκις μόνη
 τοσαυτάκις πέφυκε θνήσκειν καὶ ῥέειν,
 ἐκλείψεων πάσχουσα μυρία πάθη.
 365 τῶν ἀστέρων ἕκαστος οὕτω τυγχάνει.
 καὶ καινὸν οὐδὲν οὐδὲ τῇ φύσει ξένον,
 εἰ σὺν σελήνῃ, σὺν φυτοῖς, σὺν ἡλίῳ
 ἢ σὴ σελήνῃ καὶ φυτὸν καὶ φωσφόρος
 ἀπῆλθεν, ἐξέρρευσε τούτου τοῦ βίου.
 370 Μὴ πολλὰ μέμφου τῇ τελευτῇ, γῆς ἀναξ·
 εὐεργέτις πέφυκε κοινὴ τῇ φύσει.
 ἄγει πρὸς ὕψος τῆς παλαιᾶς ἀξίας,
 ἄγει πρὸς αὐτὸ τῆς Ἑδέμ τὸ χωρίον,
 ἀφ' οὗπερ ἐρρίφημεν ἀπροσεξία.
 375 τομὴ πέφυκεν ἐμπαθῶν κινήματων,
 τὴν τῶν κακῶν ἴσθησιν ἄσχετον ῥύμην.
 οὐ παντελὴς πέφυκε τοῦ ζῶντος λύσις,
 διάστασις μικρὰ δὲ τῶν ἠνωμένων·
 ψυχὴ γὰρ ἔστι καὶ λυθέντος σαρκίου
 380 καὶ μᾶλλον ἀνθεῖ ζῶσα κρείττονι τρόπῳ.
 τί καὶ ταράττη καὶ στρέφῃ τὴν καρδίαν,
 ὥς τὴν ποθητὴν οὐκ ἔχων οὐδὲ βλέπων;
 οὐχ ὥς ἀχλὺς ἀπῆλθεν οὐδ' ὥσπερ νέφος,
 οὐχ ὥς ὁμίχλη παντελῶς ἀπερρῦν,
 385 ἀλλ' ἔστι καὶ ζῇ καὶ βλέπει τὸν δεσπότην
 καὶ σοι νοητῶς συλλαλεῖ καὶ συμμένει.
 καὶ ταῦτα φωνεῖ· 'Παῦε τῶν ὀδυρμάτων.
 οὐ παντελῶς λέλοιπα τὴν σὴν καρδίαν,
 οὐκ ἐσκεδάσθην ὥς καπνὸς πρὸς ἀέρα,
 390 ἀλλ' εἰμὶ καὶ πάρειμι γνωστικῷ τρόπῳ.
 ἀφείς δὲ θρηνεῖν τὴν λύσιν τοῦ σαρκίου
 μνήσθητί μου νῦν τῶν ὑπὲρ σοῦ φροντίδων,
 πολλῶν μεριμνῶν καὶ πόνων ἀνενδότων,
 αἷς ἐν ξένῃ γῇ συμπαροῦσά σοι μόνη
 395 ἐκαρτέρουν ὥς πύργος, ὥς στερεὰ πέτρα.

364 μυρίων πόνων i^m || 369 hinc denuo a || 369-370 om. p^e || 370 μέμφου i^m || 371 κοινὴ τῇ
 φύσει a: τῇ κοινῇ φύσει i^m κοινὴ τοῖς πᾶσιν p^e || 376 ἔστησεν p^e || 383 γνώφος i^m ||
 384 οὐδ' i^m || 388 λέλοιπε p^e || 389 οὐδ' a || 392 μοι i^m || 394 σοι i^m

μνήσθητι δούλης, ἀλλὰ καὶ ποθουμένης,
 καὶ τὰς ἀμοιβὰς νῦν πάρασχέ μοι πλέον.
 ψυχὴν ἐμὴν τίμησον εὐσπλάγχχοις τρόποις·
 ἐξίλεοῦ μοι δωρεαῖς τὸν δεσπότην,
 λαμπροὺς μεσίτας ἐργομόχθους εἰσάγων
 πτωχῶν πενήτων χεῖρας ἐστενωμένους·
 400
 θνητὴ γὰρ οὐσα καὶ ῥεούσης οὐσίας
 καὶ πρὸς τὸ φαῦλον εὐκόλως κινουμένης
 ψυχὴν κατεσπίλωσα τὴν ἐμὴν πάλαι·
 405
 ἦν οὐδὲν οὕτως λευκᾶναι κατισχύει
 ὥς χεῖρ πλατεῖα δωρεῶν καὶ χαρίτων.
 ἔπειτα τὴν γραῦν τὴν ἐμὴν, φεῦ, μητέρα
 γηρωκόμησον καὶ γενοῦ βακτηρία
 σαρεῖ ῥυτίσιν ἐκ χρόνων τε καὶ πόνων.
 410
 ψυχῆς δ' ἐμῆς φρόντισμα τῶν πάντων πλέον,
 τὸν σύγγονόν μοι Ῥωμανόν, νέον κλάδον,
 ταῖς χερσὶ σου τίθημι, σοὶ λείπω μόνῳ·
 οὕτως ὄναιο σῆς, ἄναξ, σκηπτουχίας,
 οὕτως ὄναιο τοῦ κράτους καὶ τοῦ στέφους,
 415
 ὥς τοῦτον ἔξεις ἀντιληπτικωτάτως.
 τὸν πάππον οἶδας καὶ τὸ πάππου παιδίον,
 τὸν φύντα τοῦτον, εὐγενεῖς πεφυκότας·
 τήρησον αὐτῷ τοῦ γένους τὴν ἀξίαν,
 φύλαξον αὐτῷ τὰς ἐφ' ἡμῖν ἐλπίδας.
 420
 ναί, πάντα μοι πρὶν καὶ πάλιν, Μονομάχε,
 ἢ κλῆσις ἢ πάγγλυκος ἢ ποθουμένη,
 καὶ χαῖρε καὶ φρόντιζε τῶν ἐνταλμάτων·
 'Ὡς οὖν ἐκείνης καὶ λαλούσης σοι πάλιν
 καὶ συμπαρούσης εἰς αἰὲ τῇ καρδίᾳ
 425
 ἀναψυχὴν, κράτιστε, θυμῇ ἴσθι.
 ἔπειτα ῥῖπον τὰς βολὰς τῶν ὁμμάτων,
 στρέψον δὲ τὸν νοῦν τοῦ πάθους ὥς ἐκ ζάλης
 εἰς τὸν φαεινὸν τῶν ἀνακτόρων λύχνον,
 τὸ κοινὸν ἐντρύφημα τῆς οἰκουμένης,

397 μοι πλέον] πλουσίως i^m || 399 ἐξίλεοῦ a || 403 om. a | κινουμένη i^m || 408 γηρωκόμος
 a | καί] ναί a || 410 φρόντισον a || 412 μόνον p^c || 419 ἡμῖν i^m: ἡμῶν p^c ἡμᾶς a || 420 πάλαι
 a || 423 καὶ λαλούσης] συλλαλούσης i^m | πάλιν] mg. γρ. πάλαι a || 424 εἰσαεῖ τῇ i^m: ἐς αἰὲ
 τῇ p^c αἰὲ τῇ σῆ a

- 430 τὸ λαμπρὸν ἀγλάισμα τῆς ἀλουργίδος,
τὸ τοῦ κράτους στήριγμα τῆς σκηπτουχίας,
τὸ τοῦ στέφους ἔρεισμα τῶν ἀνακτόρων,
τὸν πύργον ἢ τὸ τεῖχος ἢ καὶ τὴν βάσιν,
435 Ζωήν, τὸ καλλώπισμα γῆς τε καὶ πόλου.
ἰδὼν δὲ πᾶσαν τοῦ προσώπου τὴν χάριν
καὶ τὴν ἀπαστράπτουσαν ἀκροφεγγίαν
παρηγόρησον τὴν σεαυτοῦ καρδίαν.
ὑπνου μέτασχε καὶ τροφῆς, σκηπτοκράτορ·
ἔχεις γὰρ ὄντως τῆς τροφῆς ὑπηρέτιν
440 τὴν ἐκ θεοῦ δοθεῖσαν ἡμῖν τοῖς κάτω,
τὸ παιδρὸν ἀγλάισμα τῆς Βυζαντίδος,
τὸ σεμνὸν ἄνθος, τὴν γονὴν τῆς πορφύρας,
Θεοδώραν, τὸ κάλλος αὐτοῦ τοῦ βίου.
αὕτη τὰ πάντα σοὶ γενέσθω τῷ κράτει,
445 ὑπηρέτις, δέσποινα καὶ πάλιν λάτρις.
καὶ χαῖρε, λειμών, ἄστρον ἐψυχωμένον·
καὶ σὺν θεῷ, κράτιστε, τῷ σκέποντί σε
ἄνασσε, βασίλευε τῆς οἰκουμένης·

Poema 18. Ad Comnenum de kalendis

Celebrat coronationem Isaacii Comneni kal. Sept. a. 1057 factam, Ioannis Lydi doctrina occasionem exornans.

*Πρὸς τὸν βασιλέα τὸν Κομνηνὸν κύρ Ἰσαάκιον περὶ καλανδῶν, νόνων
καὶ εἰδῶν*

- Ἡ τῶν καλανδῶν Ἰτάλιος ἡμέρα
Ἑλληνικῆς πρόσχημα χαρμονῆς ἔφν
καὶ λαμπρὸν εὐτύχημα σῆς σκηπτουχίας,
Ῥώμης μὲν οὖσα δόγμα τῆς πρεσβυτέρας,
5 εὐάγγελον δ' ἄθυρμα τῆς νεωτέρας.*

433 τὸ] καὶ i^m || 434 ζωῆς i^m || 438 μετάσχες p^c | σκηπτοκράτ()ρ a || 439 τροφῆς a ||
444 σοι a σοῦ i^m || 446 ἐψυχωμένον i^m || 448-447 trp. a

18 B 166^v-167^r G 124^v i^k 164^r || ed. Guglielmino 122-124 || tit. sec. B: τοῦ αὐτοῦ (G:
στίχοι i^k) πρὸς Ἰσαάκιον αὐτοκράτορα τὸν κομνηνόν Gi^k || post 2 spat. vac. unius vs. B ||
3 σῆς i^k: τῆς BG | σκηπτουχίας BG || 5 om. G